

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กมล สมวิเชียร. ประชาธิปไตยกับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2519.

กรมล ทองธรรมชาติ. วิวัฒนาการของระบอบรัฐธรรมนูญไทย. กรุงเทพมหานคร: ดวงศิการ์พิมพ์, 2524.

กอบกุล รังสิยะโรจน์ และ สุนทรีวัฒนจินดาพร. "การปลูกฝังประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยม", เอกสารประกอบการศึกษาวิชาสัมมนาการมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2520. กรุงเทพมหานคร: ศรีเมืองการพิมพ์, 2520.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศรีเมืองการพิมพ์, 2528.

คณะอนุกรรมการอุดมการณ์ของชาติในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ. ความรู้เรื่องประชาธิปไตยสำหรับประชาชน. กรุงเทพมหานคร: ศรีเมืองการพิมพ์, 2527.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. ประชาธิปไตยสังคมนิยมคอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร: ดวงศิการ์พิมพ์, 2523.

ฉรงค์ สีนสวัสดิ์. จิตวิทยาการเมือง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2518.

- ทินพันธ์ นาคะตะ. ประชาธิปไตย ความหมาย ปัจจัยที่เอื้ออำนวยและการสร้างจิตใจ
จิระบุตมากรวิระบุตประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: อัมรินทร์การพิมพ์, 2517.
- ชญ แสงศักดิ์. "การศึกษาเกี่ยวกับประชาธิปไตย." ประมวลบทความเกี่ยวกับมัธยมศึกษา.
กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2513.
- ชนิน ฉายพิทักษ์. รัฐศาสตร์สำหรับครู. อุบลราชธานี: วิทยาลัยครูอุบลราชธานี, 2520.
- บรรพต วีระสัย และ คณะ. รัฐศาสตร์ทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2523.
- ปรีชา ชาคิมลากร. อุดมการณ์ประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช,
2521.
- ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. ประชาธิปไตยสำหรับคนไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
สมาคมสังคมนักศึกษาแห่งประเทศไทย, 2518.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย, 2524.
- มนุชย์ วัฒนโกเมร. ข้อมูลพื้นฐานพรรคการเมืองปัจจุบันและพรรคการเมืองกับการเลือก
ตั้งปี 2522-2529. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์การพิมพ์พลชัย, 2529.
- เมธี ปิณฑนานนท์. ปรัชญาการศึกษาสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช,
2529.
- รุ่งทิวา จักริกร. การมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2526.
- วิสุทธ์ โทษิตแทน. ประชาธิปไตยแนวความคิดและตัวแบบประเทศประชาธิปไตยไม่อุดมคติ.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.
- วรวิทย์ อสินสรากร. "ประชาธิปไตยในโรงเรียน." ชุมนุมบทความประชาธิปไตยใน
โรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2518.

- ศึกษาธิการ, กระทรวง. ความเป็นมาของแผนการศึกษาชาติ 2504. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2507.
- ___ . คู่มือนิเทศน์การศึกษาการสอนประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2529.
- ___ . คู่มือสร้างเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กรมสามัญศึกษา, 2529.
- ___ . คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์ การพิมพ์, 2521.
- ___ . คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์ การพิมพ์, 2523.
- ___ . ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2453-2507. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2507.
- ___ . แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน, 2520.
- ___ . หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2524.
- ___ . หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ คุรุสภา, 2524.
- ___ . รายงานการวิจัยการประเมินหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 กลุ่ม วิชาสังคมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2527.
- ___ . รายงานการสัมมนาระดับชาติเรื่องหลักสูตรมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรง พิมพ์ศาสนา, 2530.
- ศุภร์ ศรีแสน. ปรัชญาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526.

- สาโรช วัชรวิ. "ความหมายของประชาธิปไตยในแง่ของการศึกษา," พื้นฐานการเมืองและการปกครองของไทย. กรุงเทพมหานคร: กรมฝึกหัดครู, 2520.
- สุจิต บุญบงการ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. พฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- สุจิต เพ็ญร้อบ. "คุณลักษณะของเยาวชนไทยที่พึงประสงค์" รายงานผลการวิจัยทุนวิจัยรัชกาลที่หกสมโภช. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- สุมิตร คุณานุกร. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2518.
- หทัย คັນหยง. การสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2525.
- บทความ
- เกษม บุญอ่อน. "เคล็ดลับ : เทคนิคในการวิจัย." วารสารครูปริทัศน์ 10 (ตุลาคม 2522) : 27-28.
- เกรียง กীরติกร. "การวางรากฐานประชาธิปไตย." วารสารการศึกษาแห่งชาติ (กันยายน 2527) : 50.
- คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. "บทบาทของครูในสังคมไทย." วารสารขงโคบายาน 1 (กันยายน 2517) : 10.
- เจียรนัย พงษ์ศิริวาทย์. "บทบาทครู." วารสารมิตรครู 9 (15 พฤษภาคม 2528) : 19.
- เชาว์ ไพโรหิฏฐโรจน์. "พฤติกรรมทางการเมือง." รัฐสภาสาร 10 (ตุลาคม 2530) : 18, 23.
- เชาวรัตน์ ศันสยะวิสัย. "ประชาธิปไตย." วารสารมิตรครู 24 (มกราคม 2525) : 45.
- คำรณ เมืองใต้, นามแฝง. "ครูกับประชาธิปไตย." วิทยาสาร (มีนาคม 2517) : 38.

- ทินพันธ์ นาคะตะ. "ความชอบธรรมในการปกครอง : ปัญหาและความหวังของไทย." วารสารธรรมศาสตร์ 3 (กุมภาพันธ์ 2517) : 51.
- บ.ถ. "ประชาธิปไตยในทฤษฎีของนิสิต." วารสารครูศาสตร์ 3 (ตุลาคม 2516 - มกราคม 2517) : 30.
- ปัญญา คำพรเหลือ. "ข้อมูลบางประการเกี่ยวกับการเลือกตั้ง." เทศาภิบาล (7 กรกฎาคม 2529). 12.
- ละเมียด สิมอักษร. "ประชาธิปไตยในโรงเรียน." วารสารประชาศึกษา 11 (มิถุนายน 2517) : 6-16.
- วีระยุทธ วิเชียรโชติ. "บทบาทของครูในการพัฒนาประชาธิปไตย." วารสารครูเชียงใหม่ (มกราคม 2517) : 22-24.
- สมานจิตร สุขนขทรัพย์. "ถ้าจะมีพุ่มวงแห่งที่สอง." วารสารครูศาสตร์ 1 (กรกฎาคม 2525) : 155 - 159.
- สนิท ทิพวัลย์. "การสอนเรื่องประชาธิปไตย." วารสารประชาศึกษา 12 (กรกฎาคม 2517) : 11-20.
- สมบูรณ์ อานิกวงศ์ชัย. "การปลูกฝังค่านิยมประชาธิปไตยแก่นักเรียน." วารสารรัฐศาสตร์ นิเทศ 4 (ตุลาคม-ธันวาคม 2516) : 27-41.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. "สถาบันการศึกษากับการปลูกฝังประชาธิปไตย." วารสารมิตรครู 23 (ธันวาคม 2524) : 7.

เอกสารอื่น

- เกษม เขยชม. "ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของครูสังคมศึกษา." วิทยานิพนธ์ ปรินซ์ฮาล์มมหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.

- โกเศศ คังวอินทร์. "ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและนักเรียนเกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- จินตนา ทวีวัฒน์. "ความคิดเห็นของอาจารย์ และผู้บริหารวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์ในการพัฒนาความมีฉันทะในตนเองของนักศึกษาครู." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- เจริญเพ็ญ เจริญผลรักษ์. "การศึกษานุคลิกภาพของครูกับนักวิทยาศาสตร์." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2516.
- จีรารัตน กฤษสินชัย. "บทบาทของครูตามการรับรู้ของงานในการเสริมสร้างค่านิยมและบุคลิกภาพประชาธิปไตยให้แก่นักเรียนประถมศึกษา เขตการศึกษา 6." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ชัยวัฒน์ รัฐจร. "ความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนระดับประถมศึกษาที่มีภูมิลำเนาอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- ทลฤดี สุจิตตานนท์. "พัฒนาการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- นิภา มานะการ. "ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นผู้นำของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- ประสิทธิ์ ทงคินิจ. "สถานการณ์และบทบาทของครูสังคมศึกษาตอนต้นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

ประโยชน์ นริชฎภัทร์. "ทัศนคติของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 6 ที่มีต่อวิถีชีวิต
ประชาธิปไตย." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์, 2525.

มหาดไทย, กระทรวง, กรมการปกครอง, กองการเลือกตั้ง. สถิติการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
ของจังหวัดยโสธร พ.ศ. 2522-2531.

มานิตย์ แก้วบุ. "ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับบทบาท
ของครูสังคมศึกษาในการพัฒนานักเรียนระดับมัธยมศึกษาในค่านิยมอันดีใน
ตนเอง." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2526.

รังสิต วงศ์ทองดี. "พฤติกรรมการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการไปใช้
สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสาคร
พ.ศ. 2523." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษ บัณฑิตวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.

วิจิต นวลแก้ว. "ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณี
ข้าราชการครูระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท
บริหารศึกษ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

วารีย์ แสนสุข. "มโนทัศน์ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนอาชีวศึกษา."
วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.

วีรวรรณ พิบูลย์. "ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทในระบอบประชาธิปไตยของนักเรียน
มัธยมศึกษาตอนต้น." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2518.

วาทสัน บุญโคตร. "การจกกิจกรรมนักเรียนที่ส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดี ใน
โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6."
วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

- ศรีอุทัย กุมุทชาติ. "การจักสภานักเรียนของโรงเรียนในโครงการส่งเสริมประชาธิปไตย
ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี."
วิทยานิพนธ์ ปรึชญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- สถิต จิตตะนาสี. "ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 ในจังหวัดอุบลราชธานี." วิทยานิพนธ์ ปรึชญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- สามัญศึกษา, กรม, กองแผนงาน, ฝ่ายสถิติวิเคราะห์และวิจัย. "จำนวนห้องเรียน นักเรียน
ครู และภารโรง ในสังกัดกองการมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2531." (เอกสาร
โรเนียว)
- สาย ภาณุรัตน์. "ทัศนคติของครูไทยต่องิจกรรมทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะครูในกรุง
เทพ-ธนบุรี." เอกสารวิจัยส่วนบุคคล. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยป้องกัน
ราชอาณาจักรแห่งประเทศไทย, 2512.
- สายทิพย์ สุคติพันธ์. "การเรียนรู้ทางการเมืองของเยาวชนไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี
นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ ปรึชญามหา
บัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- สุจิตรา จงอยู่สุข. "การเปรียบเทียบความคิดรวบยอดเรื่องประชาธิปไตยของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนทดลองระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรประ
ถมศึกษาพุทธศักราช 2503 กับนักเรียนที่เรียนด้วยหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช
2521." วิทยานิพนธ์ ปรึชญามหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- สุทัศน์ ภูมิรัตนจิรินทร์. "การศึกษาบทบาทของครูสังคมศึกษาในการใช้กระบวนการสังคม
ประกิตในการสอนสังคมศึกษา." วิทยานิพนธ์ ปรึชญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- สุภัทรา คล้ายคุ้ม. "ความคิดเห็นของครูสังคมศึกษาต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองใน
ระบอบประชาธิปไตย." วิทยานิพนธ์ ปรึชญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519.

- อนงค์ ประมุขกุล. "บทบาทของการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนต้นที่มีผลต่อการปลูกฝังความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดี." วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัย บัณฑิตวิทยาลัย, 2515.
- อนุสรณ์ ทรงประสิทธิ์. "การศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพิษณุโลกเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดีในวิถีชีวิตประจำวัน." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526.
- อรวรรณ พนาพันธ์. "การจัดสภานักเรียนในโรงเรียนมัธยม." วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

ภาษาอังกฤษ

Books

- Best, John W. Research in Education. 4th Edition, Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1981.
- Bryce, Lord. Modern Democracies. New York: Macmillan Co., 1921.
- Glass, Gene V. and Stanley, Julian C. Statistical Method in Education and Psychology. New Jersey: Englewood Cliffs, Prentice-Hall, 1970.
- Krung, Edward A. The Secondary School Curriculum. New York: Harper and Brother, 1960.
- Laski, Harold J. Encyclopedia of the Social Science. Vol.5, p.76.
- Lasswell, Harold D. and Padover, Saul K. The Meaning of Democracy. New York: 1963.

Linda, A.D. The Essentials of Democracy. University of Pennsylvania Press, 1929.

Other Materials

- Clubok, Arthur Sheldon. "The Use of Critical Thinking by Twelfth-Grade Civic Teachers in the Detroit Public Schools." Dissertation Abstracts International. 3 (December 1970): 3629-A.
- Godfrey, Wayne Sanstead. "A Study of the Political Attitudes of North Dakota High School Seniors." Dissertation Abstracts International. 36 (February 1975): 84-A.
- Irlanda, Mirada Wilfredo. "Political Socialization in Puerto Rico: Developmental Study." Dissertation Abstracts International. 35 (April 1974): 538-A.
- Lee, H. Etman. "An Analysis of the Effects of Qualitative and Quantitative Educational Variables Upon the Political Socialization of High School Students." Social Science. 3 (Winter 1976): 7.
- Murphy, Anne Christine. "The Effectiveness of the Social Studies to Attain Its Goal of Citizenship Education." Dissertation Abstracts International. 42 (June 1981): 76-A.
- Robert, S. Fredman. "Participation in Democracy: A Theory of Democracy and Democratic Socialization." Dissertation Abstracts International. 34 (May 1973): 2717-A.

13. นายกิตติศักดิ์ บุญทอ	โรงเรียนเล็งนกทา
14. นายประภาส สุทธิอาคาร	โรงเรียนคำเซื่อนแก้วชนูปถัมภ์
หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา
15. นายสุวิธา ชิดชอบ	โรงเรียนคำเซื่อนแก้วชนูปถัมภ์
16. นายจิรพงศ์ กวินนท์	โรงเรียนป่าคิ้ว
หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา
17. นายอินสมุทร หอมหวล	โรงเรียนป่าคิ้ว
18. นายสุวิทย์ ทอนศรี	โรงเรียนค้อวังวิทยาคม
หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา
19. นายสมาน มาตชาว	โรงเรียนสมเด็จพระญาณสังวร
20. นายสุรพงษ์ บุญไชย์	โรงเรียนฤคชุนวิทยา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ศาสตราจารย์จรูญ สุภาพ
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ชม ภูมิภาค
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รติภา ทุงคสวัสดิ์ คณะครุศาสตร์
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. อาจารย์คณิงสุข ศรีรัตนานันท์
ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

การดำเนินการวิจัยครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2

ที่ ทม 0309/1140

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10500

10 กุมภาพันธ์ 2532

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน

เนื่องด้วย นายบัญญัติ สมชอบ นิสิตชั้นปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาสารพัดศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง "แนวคิดของครูสังคมศึกษาในการเสริมสร้างคุณลักษณะประชาธิปไตยให้แก่แก่นักเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดชัยภูมิ" โดยมี อาจารย์ ดร. รุ่งพล ทูลภัทรชีวิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยการขอเรียนสัมภาษณ์ท่าน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้ นายบัญญัติ สมชอบ ได้เข้าพบและเรียนสัมภาษณ์ท่านดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภัย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แผนกมาตรฐานการศึกษา

โทร. 2150895-9

ที่ ทม 0309/4739

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10500

24 กุมภาพันธ์ 2532

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน ศึกษาธิการเขตการศึกษา 10

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. โครงร่างวิทยานิพนธ์
2. แบบสอบถาม
3. รายชื่อโรงเรียน

เนื่องด้วย นายบัญญัติ สมขอม นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาภาควิชาสารพัดศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวคิดของครูสังคมศึกษาในการเสริมสร้างคุณลักษณะประชาธิปไตยให้แก่เด็กเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดยโสธร" โดยมี อาจารย์ ดร. พุฒิ พูลภัทรชีวิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการแจกแบบสอบถามแก่ครูที่สอนวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดยโสธร ซึ่งอยู่ในเขตการศึกษา 10

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นายบัญญัติ สมขอม ได้เก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรวิทย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แผนกมาตรฐานการศึกษา

โทร. 2150895-9

ภาคผนวก ค.

แบบสอบถามรอบที่ 2

เรื่อง

แนวคิดของครูสังคมศึกษาในการ เสริมสร้างคุณลักษณะประชาธิปไตยให้นักเรียน
มัธยมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ

คำชี้แจง

แบบสอบถามรอบที่ 2 นี้เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า
ที่รวบรวมจากผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์รอบที่ 1 ซึ่งเป็นประชากรในการวิจัย
ครั้งนี้รวม 20 ท่าน จุดมุ่งหมายของแบบสอบถามครั้งนี้คือ ให้ครูสังคมศึกษาระบุความ
เห็นด้วยในการเสริมสร้างของแต่ละข้อความ โดยข้อความถูกกาเขียนเครื่องหมาย
✓ ลงในช่อง "ระดับความเห็นในการเสริมสร้าง" ซึ่งมีหมายเลขกำกับไว้โดยมีความ
หมายดังนี้

5. หมายถึง ข้อความนั้นเห็นว่าควรเสริมสร้างมากที่สุด
4. หมายถึง ข้อความนั้นเห็นว่าควรเสริมสร้างมาก
3. หมายถึง ข้อความนั้นเห็นว่าควรเสริมสร้างปานกลาง
2. หมายถึง ข้อความนั้นเห็นว่าควรเสริมสร้างน้อย
1. หมายถึง ข้อความนั้นเห็นว่าควรเสริมสร้างน้อยที่สุด

ถ้าท่านเห็นด้วยว่าข้อความใดเห็นควรเสริมสร้างระดับใด โปรดกาเครื่องหมาย
✓ ลงในช่องหมายเลขนั้นเพียงช่องเดียว

ด้วยความขอบคุณ

นายบัญญัติ สมชอบ

นิสิตบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อความ	ระดับความเห็นในการเสริมสร้าง				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
<u>ด้านหลักสูตรที่จะเสริมสร้าง</u> ได้แก่					
1. หลักสูตรจะทอจจัดให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจสภาพของสังคมตลอดจนมองเห็นปัญหาต่าง ๆ ของสังคมและแสวงหาแนวทางแก้ไข.....					
2. หลักสูตรควรมีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นได้เพื่อเปิดโอกาสให้โรงเรียนนำไปดัดแปลงใช้ให้เหมาะสมกับสภาพและการปกครองของท้องถิ่น.....					
3. หลักสูตรควรถูกกำหนดกิจกรรมลงไปให้มีเป้าหมายชัดเจน.....					
4. หลักสูตรควรให้ครอบคลุม เรื่อง เสรีภาพ เสมอภาค และ ภราดรภาพ.....					
5. หลักสูตรควรมีคู่มือในการจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร.....					
6. หลักสูตรควรบรรจุเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับประชาธิปไตยให้เหมาะสมกับระดับของเด็ก.....					
7. หลักสูตรควรลดจำนวนคาบวิชาบังคับลงและเพิ่มวิชาเลือกที่เกี่ยวกับเรื่องสภาพเศรษฐกิจสังคมการเมืองที่ใกล้ตัวผู้เรียน.....					

ข้อความ	ระดับความเห็นในการเสริมสร้าง				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
8. หลักสูตรควรมีการทบทวนเนื้อหาวิชาและ อบรมให้ครูเข้าใจว่าประชาธิปไตยเป็น ประเภทหนึ่งของระบอบการปกครอง.....					
9. หลักสูตรควรมีให้มีบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายได้มี ส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมาย.....					
<u>คุณลักษณะและบทบาทของผู้สอน</u>					
10. เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง ประชาธิปไตยอย่างถูกต้อง.....					
11. เป็นผู้มีจิตใจเป็นนักประชาธิปไตย.....					
12. เป็นผู้มีพฤติกรรมประชาธิปไตยเป็นแบบอย่าง ที่ดีแก่นักเรียน.....					
13. เป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา สนับสนุนให้ นักเรียนได้เรียนรู้ เข้าใจและเห็นจริงด้วย ตัวเอง.....					
14. เป็นผู้มีบุคลิกที่ดีเห็นอกเห็นใจ และ เข้าใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน.....					
15. เป็นผู้รู้จักหน้าที่ของตน และ เคารพใน สิทธิ และหน้าที่ของผู้อื่น.....					
16. เป็นผู้ที่ใจกว้าง ยอมรับทั้งความคิดเห็นของ นักเรียน.....					

ข้อความ	ระดับความเห็นในการเสริมสร้าง				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
17. เป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เพื่อที่จะหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม.....					
18. เป็นผู้ที่กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล.....					
19. เป็นผู้ให้ความยุติธรรมกับนักเรียนทุกคน.....					
20. เป็นผู้คอยกระตุ้นให้นักเรียนมีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง.....					
21. เป็นผู้ชี้แนะให้มีการสร้างข้อตกลงร่วมกันทั้งในและนอกห้องเรียน.....					
22. เป็นผู้จัดสภาพบรรยากาศในการเรียนการสอนให้เป็นประชาธิปไตย.....					
23. เป็นผู้แนะนำวิธีการเลือกตั้งและกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในการเลือกตั้ง.....					
24. เป็นผู้ชี้แนะแนวทางในการศึกษาเรื่องระเบียบการจัดตั้งกลุ่ม, ชุมชนต่างๆแก่นักเรียน.....					
25. เป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนสนใจและศึกษามองการทำงานของกลุ่มตนเอง.....					
26. เป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนสนใจและศึกษามองการทำงานของทีมแทนประชาชนระดับท้องถิ่นหรือระดับประเทศ.....					

ข้อความ	ระดับความเห็นในการเสริมสร้าง				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
27. เป็นผู้ชี้แนะหลักเกณฑ์ในการเลือกบุคคลที่จะเป็นตัวแทนของชุมนุมต่างๆ หรือสภานักเรียนตลอดจนตัวแทนของประชาชน.....					
28. เป็นผู้ชี้แนะและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการกิจกรรมของกลุ่ม ชุมชนต่างๆ.....					
29. เป็นผู้วางแผนประสานงานให้เด็กสนใจและร่วมมือกันทำงานมากกว่าครูทำ.....					
30. เป็นผู้ดูแลและติดตามการปฏิบัติงานของนักเรียนทุกชั้นตอน.....					
<u>คุณลักษณะและบทบาทของผู้เรียน</u>					
31. เป็นผู้มีความสามัคคีธรรม คารวะธรรม.....					
32. เป็นผู้มีน้ำใจ เป็นนักประชาธิปไตย.....					
33. เป็นผู้มีเหตุผลในการตัดสินใจ.....					
34. เป็นผู้กล้าและมีความที่ติ.....					
35. เป็นผู้รู้จักรับผิดชอบตนเอง.....					
36. เป็นผู้รู้จักเคารพยอมรับในบทบาทซึ่งกันและกัน.....					
37. เป็นผู้รู้จักแบ่งส่วนกัน.....					
38. เป็นผู้ฟังที่ดีมีเหตุผล.....					
39. เป็นผู้มีระเบียบวินัย เคารพ และปฏิบัติตามกฎข้อบังคับอย่างเคร่งครัด.....					

ข้อความ	ระดับความเห็นในการเสริมสร้าง				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
40. เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นทั้งในและนอกโรงเรียน.....					
41. รับรู้ร่วมกำหนดนโยบายและปฏิบัตินโยบายของโรงเรียนหรือชุมชน หรือกลุ่มต่าง ๆ.....					
42. ความคุมและเสนอแนะการปฏิบัตินโยบาย.....					
43. ใช้สิทธิในการเลือกตั้งหัวหน้าชั้นหรือคณะกรรมการต่าง ๆ.....					
44. ร่วมรับฟังและสนับสนุนกิจกรรมหาเสียง.....					
<u>กระบวนการเรียนการสอน</u>					
ก. <u>การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน</u>					
45. มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าในการสอน แต่ครั้งว่าต้องการให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมคุณลักษณะประจำวิชาไทยอย่างไร.....					
46. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกันกำหนดระเบียบ กฎ ต่าง ๆ เช่น ระเบียบห้องเรียน การจัด กิจกรรม.....					
47. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกล่าวคือ ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมแก้ปัญหา.....					

ข้อความ	ระดับความเห็นในการเสริมสร้าง				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
48. ใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนการสอน.....					
49. ฝึกให้นักเรียนรู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตาม ที่ดี.....					
50. มอบหมายงานเป็นรายบุคคลเพื่อให้นักเรียน ได้รู้จักคิดค้นและแก้ปัญหาด้วยตนเอง.....					
51. ฝึกให้นักเรียนรู้จักคิดและตัดสินใจโดยไม่บังคับ ให้นักเรียนเชื่อคำสั่งสอนของครูโดยไม่มีเหตุผล.....					
52. ให้นักเรียนได้ลงมือกระทำและปฏิบัติจริงด้วย ตนเอง.....					
53. ให้มีการเลือกตั้งสับเปลี่ยนหน้าที่ในการจัด กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเป็นหัวหน้าชั้น และอื่น ๆ.....					
54. สร้างบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมประชาธิปไตย ให้เกิดขึ้นในห้องเรียน เช่น เปิดโอกาสให้ นักเรียนทุกคนได้แสดงความคิดเห็น.....					
55. ใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิด ความคิดริเริ่มมีเหตุผล รู้จักแก้ปัญหา.....					
56. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดง ความคิดเห็นโดยยอมรับทั้งด้วยใจกว้าง.....					
57. จัดให้มีการจำลองสถานการณ์เรื่อง ประชาธิปไตยในบทเรียน หรือการแสดง บทบาทสมมติ.....					

ข้อความ	ระดับความเห็นในการเสริมสร้าง				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
58. เปิดให้เด็กคิดวิเคราะห์ และ สรุปความคิดเห็นของตนเองได้.....					
59. จัดให้มีการแบ่งกลุ่มศึกษาค้นคว้า การอภิปรายกลุ่ม การโต้แย้ง และการยอมรับรับเสียงส่วนใหญ่ด้วยเหตุผล.....					
60. สร้างบรรยากาศที่มีความเป็นกันเอง และ สร้างความอบอุ่นใจ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนกล้าแสดงออก.....					
61. จัดให้มีการเรียน การสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องประชาธิปไตย.....					
62. ให้มีการยกย่องชมเชย หรือ ให้รางวัลแก่นักเรียนที่มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย และ เผยแพร่ เป็นแบบอย่างแก่นักเรียนอื่น.....					
63. ให้นักเรียนได้แสดงความสามารถอย่างทั่วถึง.....					
64. ไม่ควรใช้วิธีการสอนโดยให้นักเรียนจดจำอย่างเดียว.....					
65. ควรกำหนดวัน เวลา ในการมอบหมายงานให้นักเรียนทำเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบ.....					

ข้อความ	ระดับความเห็นในการเสริมสร้าง				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
ข. <u>การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร</u>					
66. จัดให้มีการ เลือกตั้งกรรมการห้องเรียน สถานักเรียน.....					
67. จัดนิทรรศการเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ โดยนักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ.....					
68. ฝึกให้นักเรียนรู้จักความเสมอภาคในโอกาส เช่น การเข้าแถวก่อน หลัง ในการส่งงาน การซื้ออาหารในโรงเรียน.....					
69. จัดให้มีการแสดงละคร บทบาทสมมติหรือ สถานการณ์จำลองเกี่ยวกับเรื่อง ประชาธิปไตย.....					
70. จัดทัศนศึกษานอกสถานที่ สังเกตการ เลือกตั้งการประชุมในระดับท้องถิ่นและ ระดับประเทศ.....					
71. จัดให้มีการอภิปรายเกี่ยวกับเรื่อง ประชาธิปไตย.....					
72. ส่งเสริมให้นักเรียนไปเผยแพร่ความรู้เรื่อง ประชาธิปไตยแก่ผู้ปกครอง.....					
73. เชิญบุคคลตัวอย่างในท้องถิ่นที่มีจิตใจเป็น ประชาธิปไตยมาเล่าประสบการณ์ให้ นักเรียนฟัง.....					

ข้อความ	ระดับความเห็นในการเสริมสร้าง				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
74. ให้นักเรียนจัดตั้งชุมนุม หรือชมรมต่าง ๆ ตามความสมัครใจ.....					
75. ให้นักเรียนจัดรายการเสียงตามสายโดยนำข้อมูล ข่าวสาร เอกสารจากสื่อมวลชน มาสนทนา.....					
76. ให้นักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ในโอกาสต่าง ๆ					
77. ฝึกให้นักเรียนจัดทำวารสาร เพื่อฝึกความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และ ความกล้าในถาดแสดงความคิดเห็น.....					
78. ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียน.....					
79. ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดโครงการอาหารกลางวัน.....					
80. ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการบริการงานกิจกรรมห้องสมุด.....					
81. จัดกล่อง หรือตู้สำหรับให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นในค่านที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม.....					
82. ฝึกให้นักเรียนร่วมมือและวางแผนร่วมกับชุมชนในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน.....					

ข้อความ	ระดับความเห็นในการเสริมสร้าง				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
83. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ชักชวนผู้ปกครองไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง เมื่อมีการเลือกตั้งในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ โดยแบ่งกลุ่มให้นักเรียนรับผิดชอบ.....					
<u>การวัดผลประเมินผล</u>					
84. การวัดผลประเมินผลจะต้องประเมินจากพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นหลักสำคัญ.....					
85. ควรให้มีเกณฑ์ในการสังเกตพฤติกรรม โดยให้อาจารย์ในแต่ละโรงเรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์นั้นด้วย.....					
86. ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการทำงานของตนเองและของกลุ่ม.....					
87. ควรใช้เครื่องมือหลาย ๆ แบบ เช่น การสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ สังคมมิติ.....					
88. ควรมีเครื่องมือในการสังเกต การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อประเมินผลของการปฏิบัติ.....					

ข้อความ	ระดับความเห็นในการเสริมสร้าง				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
<u>ข้อคิดเห็นอื่นๆ</u>					
89. ควรมีกำหนดมาตรการในการส่งเสริม ประชาธิปไตยทั้งแต่ระดับกระทรวงไป จนถึงโรงเรียนเพื่อให้มีการปฏิบัติเป็น แนวเดียวกัน.....					
90. ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงต้องมีความจริงจังในการ เสริมสร้างคุณลักษณะประชาธิปไตย หน่วยงาน.....					
91. โรงเรียนต้องตั้งเป้าหมายในการเสริม สร้างคุณลักษณะประชาธิปไตยให้ชัดเจน.....					
92. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีน้ำใจเป็นนัก ประชาธิปไตย.....					
93. จัดให้มีสมาคมผู้ปกครองและครู เพื่อให้ ผู้ปกครองได้ร่วมงานกับโรงเรียน.....					
94. เปิดโอกาสให้ชุมชนในท้องถิ่นมาใช้บริการ ของโรงเรียนได้กว้างขวางขึ้น.....					

ประวัติผู้เขียน

ว่าที่ ร.ต.บัญญัติ สมชอบ เกิดเมื่อวันที่ 29 มกราคม พุทธศักราช 2501 ที่อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ สำเร็จปริญญาครุศาสตรบัณฑิต จากวิทยาลัยครูอุบลราชธานี เมื่อปีการศึกษา 2524 นอกจากนี้ยังสำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปี 2528 ด้วย และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา ภาควิชาสารัตถศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2530

ปัจจุบันรับราชการ ตำแหน่งอาจารย์ 1 โรงเรียนศีขรภูมิพิสัย อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย